

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Mezőgazdasági mérnök szak

A szénaminőség szerepe a szarvasmarha kondíciójára

Belső konzulens: Dr. Halász András
egyetemi adjunktus

Külső konzulens: Katzenmajer András
állattenyésztési termelésirányító

Készítette: Szabó Nóra
KM8XKS
levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Állattenyésztési Tudományok Intézet
Állattenyésztés-technológiai és Állatjóléti Tanszék

**Gödöllő
2023**

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

A dolgozat a szarvasmarhák takarmányozásával foglalkozik, azon is belül a réti szénával és minőségi kérdéseivel. A Bevezetésben felvet több kérdést is, többek között arra keresi a választ, hogy a réti széna önmagában elég lenne-e hizlalásra, illetve, hogy milyen szerepet foglal el az állatok takarmányozásában. Továbbá kitér arra is, hogy a szénabetakarítást az időjárási viszonyok milyen módon tudják alakítani, illetve az ezzel járó folyamatok milyen önköltséggel járnak.

A Szakirodalmi áttekintés fejezetben szakirodalmakon keresztül bemutatásra kerülnek a fűfélék beltartalmát befolyásoló tényezők, a szénakészítéssel járó problémák és veszteségek, illetve a különféle szénák. Konkrét példán keresztül szemléltet egy jól bevált takarmányozási módszert, illetve felveti a kérdést, hogy mi a jobb takarmány, a lucerna vagy a réti széna, melyről az 1. számú táblázat is tájékoztat. Ehhez szorosan kapcsolódnak az RFV és RFQ értékek, melyek szintén bemutatásra kerültek. Míg az előbbi az emészthető szárazanyag-tartalom, addig az utóbbi az emészthető strukturális rostok jelenlétét vizsgálja.

1. táblázat: A lucerna- és a rétiszéna táplálóanyag-tartalmának átlaga 2013-2023 között (ÁT Kft. adatbázisa, NIR adatbázis, 2013. 03.18.-2023.02.17., Orosz 2023)

2013-2023	Mintaszám	Nyersfehérje	Nyersrost	Nyershamu	Cukor	NEI
	db	g/kg sza.				MJ/kg sza.
Réti széna	457	94 gyenge	332 gyenge	84	61	4,80 közepes
Lucernaszéna	565	187 közepes – gyenge határán	311 közepes – gyenge határán	98	45	5,06 közepes – gyenge határán

Ahhoz, hogy a legrealisabb képet kapjuk a réti szénáról és minőségéről, egy gazdasághoz látogattam el, ahol elsősorban feltérképeztük a kaszálók növény-ellátottságát, próbáltuk meghatározni, hogy az egyes fajok milyen arányban találhatók meg a bejárt területeken, ezeket az adatokat A vizsgálatok módszerei fejezetben dokumentáltam. Miután elkészültek a bálák, két területről is réti széna mintát küldtünk laborba, azzal a céllal, hogy megtudjuk, milyen

minőségű szénát állít elő a gazdaság. Ezen belül a szénakészítés műveleteit is ismertettem, illetve az azokkal járó költségeket. Esetünkben szó esett arról is, hogy az időjárás milyen mértékben befolyásolja a szénakészítés lépéseit. A megküldött laboreredményeket átnéztük, kielemeztük és kiemeltük azokat az értékeket, melyek számunkra fontosak voltak. Az eredmények a vártnál gyengébbek lettek, ugyanis gyenge és közepes minőségű extenzív réti széna besorolást kaptak mintáink, mindazok ellenére, hogy több értékben is az átlag felett teljesítettek. Ezt követően RFQ értéket számoltunk a réti szénára, melynek eredménye szintén igen gyenge lett mely a 2. számú táblázatban látható. Néhány gondolat erejéig pedig kitértem egy bátai gazdálkodó legelőre alapozott szarvasmarhatartására is, ellenpéldaként.

2. táblázat: Réti széna 1. minta RFQ érték kiszámítása

Alapadatok, hazai mértékegységgel		
Nyersfehérje	94	g/kg sza.
Nyerszsír	15	g/kg sza.
NDF	699	g/kg sza.
NDF _{CP}	hiányzó adat fűszénára, de helyettesíthető	
NDF ₄₈	47,7	%
Nyershamu	89	g/kg sza.
Számított alapértékek		
Zsírsavak	0,5	%sza.
NDF _n	650,1	g/kg sza.
NFC	151,9	g/kg sza.
RFQ kalkuláció		
TDN	48,7	%sza.
DMI	1,79	% élősúly
RFQ	71,0	

Végeredményben elmondható, hogy a szénaminőségre igenis kihatnak az időjárási viszonyok és a késői betakarítás is. Az általunk végzett megfigyelések és számítások alapján arra következtettünk, hogy a gazdaság szarvasmarhái számára nem lenne elég önmagában a széna a hizlaláshoz. Mindehhez összehasonlítottuk a jelenlegi takarmányozást és egy csak réti szénával való takarmányozást beltartalmi értékek és költségvetés szempontjából is. Tehenek esetében csak a réti széna éppenséggel még elég lehet(ne), viszont nem feltétlen ajánlott, inkább csak kiegészítésként. Mindazt viszont fontos hozzátenni, hogy az előbb említettek a vizsgált gazdaságra érvényesek és a számítások sem tükrözik 100%-ban a valóságot, eltérések előfordulhatnak.